

LATVIJAS REPUBLIKA
VENTSPILS NOVADA BĀRIŅTIESA

Skolas iela 4, Ventspils, LV-3601, tālrunis 63620507, 28675879, e-pasts barintiesa@ventspilsnd.lv

---

Ventspils novada bāriņtiesas pārskats par darbu 2022. gadā

Pārskats sagatavots saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 5.panta ceturtais daļas prasībām, kas nosaka, ka „Bāriņtiesa ne retāk kā reizi gadā sniedz pašvaldības domei pārskata ziņojumu par savu darbību. Pārskata ziņojums ir publicējams pašvaldības mājaslapā”.

Ventspils novada bāriņtiesa (turpmāk – bāriņtiesa) ir Ventspils novada pašvaldības izveidota aizbildnības un aizgādības iestāde, kura prioritāri nodrošina bērnu un aizgādībā esošu personu tiesību un tiesisko interešu aizsardzību. Bāriņtiesa savā darbībā pamatojas uz normatīvajiem aktiem, publisko tiesību principiem un Ventspils novada domes apstiprinātu nolikumu.

No 2022. gada 1. aprīļa bāriņtiesa ir reģistrēta Uzņēmumu reģistrā kā iestāde. Grāmatvedības uzskaitē notiek centralizēti Ventspils novada pašvaldībā.

Bāriņtiesas darbības teritorija ir Ventspils novada administratīvā teritorija, kur bāriņtiesas pieejamība nodrošināta 12 pašvaldības pagastos.

Bāriņtiesas sastāvā strādā priekšsēdētāja, četri pilna darba laika bāriņtiesas locekļi (viens atrodas prombūtnē), no kuriem viens pilda arī bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieka pienākumus. Visam bāriņtiesas sastāvam ir normatīvajos aktos noteiktā izglītība.

No 2022. gada 1. maija bāriņtiesas lietvedību kārtā bāriņtiesas lietvedis, kurš pilda bāriņtiesas sēžu sekretāra pienākumus, ir atbildīgs par bāriņtiesas arhīvu un veic datu ievades speciālista pienākumus.

Bāriņtiesa strādā dokumentu vadības sistēmā “LIETVARIS”. 2022. gadā tika ieviesta Bāriņtiesas informācijas sistēma BARIS.

Atbilstoši jaunajam lietu paraugsarakstam, bāriņtiesai ir iekārtoti lietu reģistri un reģistrācijas žurnāli, kurus pastāvīgi papildina ar attiecīgu informāciju atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Bāriņtiesa 2022. gadā savas kompetences ietvaros ir sagatavojusi, reģistrējusi un nosūtījusi vēstules, pieprasījumus, atbildes uz iesniegumiem, sūdzībām un lielāko daļu dokumentus nosūtījusi elektroniskā veidā, kas veicina darba operativitāti, kā arī samazina pašvaldības izmaksas.

Pildot savas funkcijas, katrā lietā bāriņtiesa pieprasa, iegūst un sagatavo dokumentus tiesiska un objektīva lēmuma pieņemšanai. Ir noteikts personu loks, kuras drīkst iepazīties ar lietvedības dokumentiem.

Bāriņtiesai ir pieeja Iekšlietu ministrijas Informācijas centra (IeM IC) Sodū reģistram un Pilsonības un Migrācijas lietu pārvaldes (PMLP) Iedzīvotāju reģistra datu bāzei, Valsts Vienotajai datorizētajai Zemesgrāmatai, bāriņtiesai ir jāsniedz ziņas PMLP tiešsaistē par visiem Bāriņtiesas pieņemtajiem lēmumiem par aizgādības tiesību pārtraukšanu un atjaunošanu, par aizbildnības nodibināšanu un aizbildņa iecelšanu, par aizbildnības izbeigšanu un aizbildņa atlaišanu vai atcelšanu, kā arī par aizgādņa iecelšanu vai atlaišanu.

Bāriņtiesai atbilstoši normatīvo aktu prasībām ir jāievada ziņas BARIS, Audžuģimeņu atbalsta sistēmā (AGIS), kurā ir jāievada arī dati gan par audžuģimeni, tās ģimenes locekļiem un ievietotajiem bērniem. Abās sistēmās dati ir regulāri jāaktualizē.

Bāriņtiesa, atbilstoši normatīvajiem aktiem, sniedz ziņas Uzturlīdzekļu garantiju fondam par pieņemtajiem lēmumiem par aizgādības tiesību pārtraukšanu un atjaunošanu, par aizbildnības nodibināšanu un aizbildņa iecelšanu, par aizbildnības izbeigšanos un aizbildņa atlaišanu vai atcelšanu.

Bāriņtiesa sniedz ziņas Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai par personām, kurām ir tiesības vai ir izbeigušās tiesības uz valsts sociālajiem pabalstiem.

Bāriņtiesa 2022. gadā ir ziņojusi Ventspils novada sociālajam dienestam par 8 ģimenēm (14 bērni), kurās nepietiekami nodrošināta bērnu attīstība un audzināšana.

2022. gadā bāriņtiesā bija 223 aktīvās lietas, kurās regulāri jāveic uzraudzība un dažādas obligātās darbības – pārbaudes, viedokļu noskaidrošanas utml., par veiktajām darbībām, pamatojoties uz normatīvajiem aktiem, jā sagatavo pārbaucēju akti, tikšanās apraksti, protokoli.

VBTAI laika periodā no 2021. gada 4. novembra līdz 2022. gada 18. janvārim veica Bāriņtiesas lietvedībā esošo lietu uzraudzības pārbaudi. Par pārbaudes rezultātiem tika informēta arī Ventspils novada pašvaldība. VBTAI nekonstatēja pārkāpumus bāriņtiesas darbā, atsevišķos jautājumos sniedza savus ieteikumus un rekomendācijas.

Bāriņtiesas darbinieki 2022. gadā pilnveidoja savas zināšanas, piedaloties dažādos apmācību semināros. Semināri notika gan klātienē, gan attālināti, izmantojot dažādas interneta platformas.

Bāriņtiesa ir Latvijas Bāriņtiesu darbinieku asociācijas biedrs (turpmāk – Asociācija). Asociācijas mērķis ir sekmēt bāriņtiesu darbinieku profesionālo izaugsmi, apspriest normatīvo aktu projektus un izstrādāt priekšlikumus normatīvo aktu grozījumiem, risināt jautājumus bērnu tiesību aizsardzības sistēmas pilnveidošanā un citus bāriņtiesu kompetencē esošus jautājumus, popularizēt pozitīvo pieredzi bāriņtiesu darbā.

Bērnu aizgādības tiesību pārtraukšana, atjaunošana, atņemšana

Bērnu aizgādības tiesības vecākam tiek pārtrauktas, ja bāriņtiesa konstatē kādu no Civillikuma 203. pantā un Bāriņtiesu likuma 22. pantā norādītajiem apstākļiem.

2022. gadā Ventspils novada bāriņtiesa aizgādības tiesības pārtraukusi 4 personām, no tām 3 tēviem un 1 mātei. Minēto personu aizgādībā kopā bija 6 bērni.

2022. gadā pārtrauktās aizgādības tiesības nevienam vecākam netika atjaunotas.

Tiesā celtas prasības par aizgādības tiesību atņemšanu 2 personām.

Ar tiesas spriedumu 2022. gadā aizgādības tiesības atņemtas 1 personai, kuras aizgādībā bija 1 bērns. Vienā lietā tiesvedība turpinās.

Aizgādības tiesības ar tiesas spriedumu 2022. gadā netika atjaunotas nevienam vecākam.

Visos gadījumos, kad tiek pārtrauktas aizgādības tiesības, bāriņtiesa par pieņemto lēmumu ir informējusi sociālo dienestu, lūdzot sniegt palīdzību bērna vecākiem, lai veicinātu bērnu atgriešanos ģimenē.

Ārpusģimenes aprūpe (audžuģimenes, aizbildnība, adopcija)

Gadījumos, kad bērns ir palicis bez vecāku gādības (bērna vecāki miruši, ilgstošas slimības dēļ lūguši nodrošināt bērnam ārpusģimenes aprūpi, vecākiem pārtrauktas vai atņemtas aizgādības tiesības) bāriņtiesa lemj par ārpusģimenes aprūpes veida piemērošanu bērnam – aizbildnību, ievietošanu audžuģimenē vai ilgstošas sociālās aprūpes un rehabilitācijas institūcijā.

2022. gada 31. decembrī ārpusģimenes aprūpē atradās 32 Ventspils novada pašvaldības bērni, no kuriem audžuģimenēs 7, aizbildņu ģimenēs 23, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā 2 bērni.

Atzīmējams fakts, ka 2022. gadā 2 bērniem ar smagiem veselības traucējumiem, kuriem bija nodrošināta institucionāla aprūpe, ir rasta iespēja augt ģimenē – 1 bērns ievietots specializētajā audžuģimenē, otram nodibināta aizbildnība un iecelts aizbildnis.

Uz 2022. gada 31. decembri Ventspils novadā darbojās 3 audžuģimenes, Ventspils novada audžuģimenēs nav ievietots neviens Ventspils novada bērns, bet uzturas 5 bērni no citām pašvaldībām. Ārpus Ventspils novada audžuģimenēs ievietoti 7 Ventspils novada bērni.

2022. gadā aizbildnība nodibināta 8 bērniem un 2 bērnu aizbildnības lietas saņemtas pārraudzībā no citām pašvaldībām. Aizbildnība 2022. gadā izbeigusies 2 bērniem, kuri kļuvuši pilngadīgi, 1 bērnam, kurš ievietots biedrības “Centrs Elizabete” ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas centrā un 1 bērnam, kura vecāki sasnieguši pilngadību.

2022. gadā bāriņtiesa izvērtējusi 3 personu atbilstību aizbildņa pienākumu pildīšanai. Visas personas tika atzītas par piemērotām, lai varētu uzņemties aizbildņa pienākumus. Par aizbildņiem visbiežāk tiek iecelti bērnu radnieki vai bērnam emocionāli tuvi cilvēki.

2022. gadā Ventspils novada bāriņtiesa 3 personas ir atzinusi par adoptētājiem.

Trīs bērni adopcijas rezultātā 2022. gadā ieguva sev vecākus, kuru dzīvesvieta ir Ventspils novadā.

Ārkārtas aizbildnības lietas

2022. gada 3. martā tika pieņemts Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likums, tostarp ieviests jauns ārpusģimenes institūts – ārkārtas aizbildnība, lai nodrošinātu efektīvu, ātru pārstāvību un aprūpi bērniem, kas ieceļojuši Latvijā no Ukrainas kara zonas bez vecāku pavadības. Proti, pat, ja bērnam Ukrainā ir iecelts likumiskais pārstāvis (aizbildnis, aprūpes institūcijas vadītājs), kas nav bērna vecāks, bez vecāku pavadības esošam bērnam Latvijā tika nodibināta ārkārtas aizbildnība.

Bāriņtiesā 2022. gadā pavisam bija 5 ārkārtas aizbildnības lietas, Ārkārtas aizbildņi tika iecelti 16 bērniem.

Pēc ārkārtas aizbildņa statusa piešķiršanas un ārkārtas aizbildnības nodibināšanas bāriņtiesai jāveic uzraudzības pienākumi:

- pastāvīgi jāuzrauga ārkārtas aizbildņa rīcība nepavadīta bērna personisko interešu nodrošināšanā;
- vismaz reizi pirmajos trijos mēnešos pēc ārkārtas aizbildnības nodibināšanas un ārkārtas aizbildņa iecelšanas, kā arī turpmāk vismaz reizi gadā jāpārbauda nepavadīta bērna sadzīves apstākļi un aprūpe ārkārtas aizbildņa ģimenē;
- ja konstatēti pārkāpumi, jālemj par ārkārtas aizbildņa atstādināšanu no ārkārtas aizbildņa pienākumu pildīšanas un aizbildņa uz laiku iecelšanu vai par nepavadīta bērna ievietošanu audžuģimenē vai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

Ārkārtas aizbildnības lietās bāriņtiesā pieņemti 9 lēmumi.

Aizgādība

Aizgādība ir personu ar ierobežotu rīcībspēju personīgo un mantisko interešu, kā arī mantojuma aizsardzības forma. Aizgādnis ir persona, ko ieceļ vai atbrīvo no tās pienākumiem bāriņtiesa, pamatojoties uz tiesas spriedumu par aizgādības nodibināšanu vai izbeigšanu, vai arī saskaņā ar notāra taisīto notariālo aktu par aizgādības nodibināšanu mantojumam. Ventspils novadā uz 2022. gada 31. decembri bija 22 aizgādībā esošas personas, 4 personām aizgādņi iecelti 2022. gadā.

2022. gadā pieņemti 3 lēmumi mantojuma aizgādības lietās.

Citas lietas

Pamatojoties uz Civillikumā noteikto, bez bāriņtiesas atļaujas vecāki bērnu vārdā nevar pieņemt vai atraidīt mantojumu, dāvinājumu vai kā citādi rīkoties ar bērna mantu. Pārskata gadā pieņemti 3 lēmumi par atļauju bērnam iegūt īpašumu, pieņemt mantojumu, pārdot bērnam piederošu mantu, izdalīt bērnam pienākošos mantojuma daļu. Ventspils novada bāriņtiesa veic bērna mantisko tiesību ievērošanu, pieprasot bērna vecākiem norēķinu par mantas pārvaldību, kā arī veicot bērnam piederošā nekustamā īpašuma apskati.

Bāriņtiesā pieņemti lēmumi arī citos gadījumos, piemēram, vecāku strīdos par nodokļu atvieglojumiem par bērniem, par uzvārda ieraksta maiņu bērniem, par ģimenes valsts pabalsta izmaksu personai, kura faktiski audzina bērnus, par valsts sociālo pabalstu izmaksāšanu pašam bērnam, ja viņš sasniedzis 15 gadu vecumu, par ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu saskarsmes ierobežojumiem ar vecākiem, un citi.

Darbietlīdzīgas, laukietlīdzīgas un sarežģītas ir lietas par atzinuma sniegšanu tiesai lietās, kas izriet no aizgādības tiesībām – bērnu dzīvesvietas noteikšana, saskarsmes tiesību kārtības noteikšana, atsevišķas aizgādības noteikšana. Tiesvedība šādās lietās ilgst pat vairāku gadu garumā. 2022. gadā tika ierosinātas 6 šādas lietas.

Bāriņtiesa piedalījies gan kā prasītājs, kā institūcija, kā trešā persona, kā bērna likumiskais pārstāvis, u.c. 26 tiesas sēdēs Kurzemes rajona tiesās (Ventpilī, Talsos, Saldū, Liepājā).

Bāriņtiesa pārstāvējusi bērna intereses kriminālprocesā. Trīs reizes bāriņtiesai bija nepieciešama nepilngadīgā nogādāšana uz komplekso tiesu psihiatrisko un psiholoģisko ekspertīzi VSIA "Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrā".

Veiktas bērnu un citu rīcībnespējīgo personu dzīves apstākļu pārbaudes dzīvesvietā – obligātās pārbaudes; pēc informācijas saņemšanas par iespējamiem bērnu tiesību pārkāpumiem; pēc tiesu pieprasījuma; pēc policijas iestāžu pieprasījuma; pēc citu bāriņtiesu pieprasījuma, u.c. gadījumos.

Pamatojoties uz Bāriņtiesu likuma 17.panta 4.punktu un 7.punktu tikuši izskatīti iesniegumi un sūdzības, sniegta palīdzība personām, kuras pēc palīdzības vērsušās bāriņtiesā.

Saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 17.panta 4.daļu Ventspils novada bāriņtiesa ir sadarbojusies ar citām bāriņtiesām, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām, veselības aprūpes un izglītības iestādēm, sociālajiem dienestiem, policijas iestādēm, Uzturīdzekļu garantijas fondu, Valsts probācijas dienestu, Tieslietu Ministriju, Labklājības ministriju, VBTAI un citām iestādēm, lai nodrošinātu bērna vai citas rīcībnespējīgas personas tiesību un interešu aizstāvību.

Pienemtie lēmumi

2022. gadā bāriņtiesa pieņēmusi lēmumus:

- par aizgādības tiesību pārtraukšanu, atjaunošanu;
- par prasības celšanu tiesā par aizgādības tiesību atņemšanu;
- par aizbildnības nodibināšanu un aizbildņa iecelšanu;
- par aizbildņa atlaišanu no aizbildņa pienākumu pildīšanas;
- par personu atbilstību aizbildņa pienākumu pildīšanai;
- par bērna ievietošanu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā;
- par bērna uzturēšanās izbeigšanu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā;
- par bērna ievietošanu specializētajā audžuģimenē;
- par bērna uzturēšanās izbeigšanu audžuģimenē;

- par audžuģimenes statusa izbeigšanu;
- par specializētās- krīzes audžuģimenes statusa piešķiršanu;
- par adopciju bērna interesēs;
- par personu atzīšanu par adoptētājiem;
- par aizgādņa maiņu personai;
- par aizgādņa iecelšanu personai;
- par aizgādņa atlaišanu no aizgādņa pienākumu pildīšanas;
- par atļauju pieņemt bērna vārdā dāvinājumu;
- par atļauju pieņemt bērna vārdā mantojumu;
- par atzinuma sniegšanu tiesai lietās, kas izriet no aizgādības tiesībām;
- par sociālo pabalstu un apgādnieka zaudējuma pensijas izmaksu pārtraukšanu/piešķiršanu;
- un citus lēmumus.

Pavisam 2022. gadā pieņemti 69 lēmumi.

2022. gadā neviens Ventspils novada bāriņtiesas lēmums nav pārsūdzēts Administratīvajā rajona tiesā.

Apliecinājuma izdarīšana un citu uzdevumu pildīšana

Ventspils novada bāriņtiesā 2022. gadā ir veikti Bāriņtiesas likumā noteiktie apliecinājumi. Sagatavoti un apliecināti vai tikai sagatavoti vai apliecināti darījumu līgumi, iesniegumi, pilnvaras, nostiprinājuma lūgumi, veikti paraksta īstuma apliecinājumi, testamentu akti un citi darījumi. Sniegtas arī mutiskas konsultācijas.

Ventspils novada pašvaldības budžetā 2022. gadā par bāriņtiesas pakalpojumiem ieskaitītās valsts nodevas apmērs – 3530 eiro.

Ventspils novada bāriņtiesas priekšsēdētāja

S.Jurcika